

KREV, ČEST A HRŮZA

KREV, ČEST A HRŮZA

*Historická antropologie pevnostní války
na příkladu britských deníků
z obléhání pevnosti
Bergen op Zoom
z roku 1747*

Petr Wohlmuth

SCRIPTORIVM

Praha 2017

Na vznik této publikace byla FHS UK poskytnuta Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (MŠMT – 2017). Výsledek programu PRVOUK P20 *Kulturní, sociální a historická antropologie*.

Na obálku použit pozdější nizozemský tisk zobrazující závěrečnou fázi obléhání.
// Rijksmuseum, Amsterdam, RP-P-OB-83.935, Simon Fokke podle Cornelise Pronka, 1772 (viz obr. 9).

Recenzovali:

PhDr. Martina Ondo Grečenková, Ph.D.

PhDr. Lucie Storchová, Ph.D.

Author © Petr Wohlmuth, 2017

Cover & Typo © Scriptorium, 2017

Illustrations © The British Library Board, RMN – Grand Palais – Château de Versailles, RMN – Grand Palais – René-Gabriel Ojéda, Vojenský historický ústav Praha, ing. arch. Lukáš Hudák, 2017

Ilustrace ze sbírek National Archives UK (Londýn) jsou použity v souladu s Open Government Licence

Ilustrace ze sbírek Rijksmuseum (Amsterdam) představují materiály kategorie *public domain*

Ilustrace ze sbírek Bibliothèque nationale de France (Gallica) představují materiály kategorie *public domain*.

ISBN 978-80-88013-49-5

OBSAH

- Poděkování 7
- Balada o dobytí Bergenu op Zoom 9
- Kapitola 1 – VÁLKA, PEVNOSTI A HISTORIOGRAFIE 11
(Pevnost Bergen op Zoom 23 / Prameny k obléhání 26 / Historie obléhacího žurnálu 38 / Britské obléhací žurnály 47 / Aktéři a pisatelé bergenských žurnálů 50 / Autoři žurnálů jako vojenská elita 59)
- Kapitola 2 – HISTORICKÁ ANTROPOLOGIE VÁLKY 71
(Konzervativní dějiny války 75 / Kulturní dějiny a další výzvy 78 / Historická antropologie a kultura války 79 / Proměnná my a oni 92 / Proměnná vojenská čest 93 / Proměnná vojenská zdatnost 103 / Proměnná performativní kvalita násilí 105)
- Kapitola 3 – MILITÁRNÍ MECHANIKA A DYNAMIKA 109
(Pěchota 113 / Jezdectvo 117 / Dělostřelectvo 118 / Pevnostní válka 122 / Pravidelný útok na pevnost 131)
- Kapitola 4 – BOJ O PEVNOST BERGEN OP ZOOM 141
(Hranice a pevnosti 148 / Panenské město 155 / Systém pevnosti 159 / Obléhání začíná 164 / Do posledního muže? 169 / Zákopy se otevírají 184 / Palné zbraně a kultura války 187 / Rozžhavené dělové koule 191 / Problém se sapéry 197 / Humanitární ohledy a vojenská čest 200 / Příčiny selhání čestného rituálu 208 / Není se kam ukrýt 219 / Podzemí se otevírá 227 / Obránci neustupují 236 / Rekonfigurace proměnné my versus oni 240 / Svátek dočasného příměří 244 / Zahájení průlomové palby 253 / Pád pevnosti Bergen op Zoom 264)
- Kapitola 5 – MY A ONI: SKOTŠTÍ VOJÁCI PŘED BERGENEM OP ZOOM 271
(Skotští horalé a Británie 280 / Vojáci zvláštního druhu 284 / Skotští horalé v cizí službě 290 / Skotští vojáci u Bergenu op Zoom 294 / Zvíře na řetězu 297)

/ Brání zajatců a gentlemanské pokušení 301 / Horalští vojáci mizí v dějinách 305)

Kapitola 6 – KREV, ČEST A HRŮZA 311

(Kultura a řád války 327 / Rekonfigurace proměnných 329 / Diference my versus oni 330 / Vojenská čest 336 / Vojenská zdatnost 338 / Performativní kvalita násilí 339 / Tradiční podání události 340 / Závěrem 343)

Prameny a literatura 347

Obrazová a plánová příloha 361

Seznam vyobrazení 385

Edice pramene 387

(*An Authentick and Accurate Journal of the Siege of Bergen-op-Zoom etc.* 388 / *Původní a věrný deník obležení Bergenu op Zoom* 423)

Summary 455

Rejstřík osob 463

Rejstřík míst 471